

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

Затверджено
на засіданні приймальної комісії
Львівського національного університету
імені Івана Франка
24.03.2021 р. (протокол № 3)

Ректор
 В.П. Мельник



ПРОГРАМА
фахового вступного випробування
для здобуття освітнього ступеня бакалавра
за іншою спеціальністю (зі скороченим терміном навчання)

Спеціальність – 293 «Міжнародне право»

Освітня програма – «Міжнародне право»

Львів-2021

Програма курсу для вступників на спеціальність «Міжнародне право»
затверджена Вченою Радою факультету міжнародних відносин 19 лютого
2021 р. протокол № 2

Голова Вченої Ради факультету
міжнародних відносин, д.е.н., проф.

М.З. Мальський

Анотація

Міжнародне право – це система юридичних норм, які регулюють міждержавні відносини з метою забезпечення миру та співробітництва. Міжнародно-правові норми відображають складний процес взаємодії держав, постійного перетворення міжнародних відносин.

Метою курсу “Основи міжнародного публічного права” є ознайомлення із сучасною системою світового правопорядку та аналіз актуальних проблем міжнародних відносин на підставі міжнародно-правового підходу.

Завдання курсу “Основи міжнародного публічного права” полягає в системному вивченні наступних питань: поняття, принципів, джерел, суб’єктів міжнародного права, а також огляд таких основних галузей, як Право міжнародних договорів, Право зовнішніх зносин, Право міжнародних організацій, Міжнародне право прав людини, Міжнародне гуманітарне право та ін.

При підготовці до вступного випробовування із названого курсу вступники повинні засвоїти відповідні розділи підручників і рекомендованої літератури, опрацювати необхідні правові акти – джерела міжнародного права та законодавства України.

I. Програма курсу

Тема 1. Поняття та принципи міжнародного права

Визначення поняття «міжнародне публічне право».

Глобальні проблеми сучасності і міжнародне право. Проблема забезпечення миру і безпеки. Інтернаціоналізація і зростання взаємозалежності держав світу. Загальнолюдські цінності і міжнародне право.

Взаємодія зовнішньої політики і міжнародного права. Ідеологія і міжнародне право. Навколишнє середовище, демографічні та інші фактори впливу на міжнародне право.

Характерні риси міжнародного права. Функції міжнародного права. Метод міжнародно-правового регулювання. Об'єкт і предмет міжнародного права.

Поняття та система принципів міжнародного права.

Класифікація принципів міжнародного права. Кодифікація принципів: Статут ООН, Декларація про принципи міжнародного права, які стосуються дружніх відносин і співробітництва між державами відповідно до Статуту ООН 1970 р.. Заключний акт Наради з питань безпеки і співробітництва в Європі 1975 р.

Поняття і характеристика норм міжнародного права.

Тема 2. Джерела міжнародного права

Поняття і зміст джерел міжнародного права. Види джерел міжнародного права.

Міжнародний договір — головне джерело сучасного міжнародного права.

Міжнародний звичай як джерело міжнародного права. Особливості реалізації міжнародних звичаїв.

Значення актів міжнародних органів і організацій для формування норм міжнародного права.

Загальні принципи права в системі джерел міжнародного права: питання визнання в теорії і практиці.

Вплив національного законодавства і рішень національних судових установ на формування міжнародно-правових норм. Міжнародні судові рішення та їх значення для формування норм міжнародного права.

Наукова доктрина як джерело міжнародного права.

Тема 3. Суб'єкти міжнародного права

Поняття і види суб'єктів міжнародного права.

Особливості міжнародної правосуб'єктності держави. Основні права та обов'язки держави в системі міжнародно-правового регулювання. Міжнародна правосуб'єктність складних держав. Постійно нейтральні держави і їх міжнародна правосуб'єктність. Міжнародна правосуб'єктність державоподібних утворень.

Міжнародна правосуб'єктність міжнародних організацій.

Міжнародна правосуб'єктність народу, нації, які борються за створення незалежної держави. Питання міжнародно-правової суб'єктності фізичних та юридичних осіб.

Визнання держав у сучасному міжнародному праві. Юридична природа і види міжнародно-правового визнання. Форми і засоби визнання.

Питання правонаступництва держав. Права та обов'язки держав у галузі правонаступництва. Віденська конвенція про правонаступництво держав щодо договорів 1978 р. і Віденська конвенція про правонаступництво держав щодо державної власності, державних архівів і державних боргів 1983 р.

Тема 4. Територія у міжнародному праві

Поняття та види території в міжнародному праві: державна, з міжнародним режимом, із змішаним режимом.

Правові основи і засоби формування і зміни державної території.

Територія з особливим правовим режимом. Нейтралізовані та демілітаризовані території. Без'ядерні зони: політичні і правові аспекти.

Правовий режим Арктики та Антарктики.

Тема 5. Населення і міжнародне право

Громадянство і міжнародне право.

Правове становище іноземних громадян. Правовий статус іноземців в Україні. Право притулку. Територіальний і дипломатичний притулки.

Правовий статус біженців і переміщених осіб. Внутрішньо переміщені особи в Україні.

Тема 6. Мирні засоби вирішення міжнародних спорів

Зміст, становлення, розвиток принципу мирного вирішення міжнародних спорів і його значення в сучасному світі.

Поняття і види мирних засобів вирішення міжнародних спорів.

Безпосередні переговори - головний засіб вирішення міжнародних спорів. Класифікація дипломатичних переговорів. Консультації як особлива форма переговорів між державами.

Добрі послуги і посередництво.

Міжнародні третейські суди (арбітражі). Юрисдикція міжнародних судових установ: факультативна і обов'язкова.

Тема 6. Право міжнародних договорів

Поняття права міжнародних договорів.

Сторони в міжнародній угоді. Право на участь в міжнародних договорах. Органи, які уповноважені представляти державу чи міжнародну організацію при укладенні договору.

Чинність і нечинність договору. Предмет договору. Правомірність договору. Протиправність міжнародного договору. Застереження до міжнародних договорів.

Укладення договору. Етапи укладення міжнародного договору. Дія міжнародного договору. Набрання чинності. Термін дії. Пролонгація. Порядок здійснення договорів. Внутрішньодержавний і міжнародний інституційні механізми реалізації договорів. Дія договору в просторі.

Підстави припинення дії міжнародного договору.

7. Право зовнішніх зносин

Дипломатичне право: поняття і загальна характеристика.

Міжнародно-правове регулювання організації та діяльності постійних дипломатичних представництв. Дипломатичні привілеї та імунітети.

Право спеціальних місій. Правові основи дипломатичної служби України.

Поняття і загальна характеристика консульського права. Функції консульських установ і засоби їх здійснення. Поняття і юридична природа консульських привілеїв та імунітетів.

8. Право міжнародних організацій

Поняття права міжнародних організацій. Класифікація міжнародних організацій.

Юридична природа міжнародних організацій. Міжнародні організації і державний суверенітет.

Організація Об'єднаних Націй. Історія створення і правова природа ООН. Статут ООН. Членство в ООН. Система органів ООН. Генеральна

Асамблея. Рада Безпеки. Економічна і Соціальна Рада. Рада з опіки. Міжнародний Суд. Секретаріат ООН.

Загальна характеристика спеціалізованих установ ООН.

Регіональні міжнародні організації: Рада Європи, ОБСЄ, Європейський Союз.

9. Міжнародне право прав людини

Поняття і зміст прав людини. Співробітництво держав у сприянні і розвитку поваги до прав людини. Статут ООН, мирні договори та угоди про опіку після Другої світової війни про права людини. Загальна декларація прав людини 1948 р. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права 1966 р. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права 1966 р.

Міжнародний механізм у сфері прав людини. Генеральна Асамблея ООН та допоміжні органи. Європейський механізм захисту прав людини.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ

1. Буткевич В.Г. Міжнародне право. Основи теорії: підручник / В.Г. Буткевич, В.В. Мицик, О.В. Задорожній; за ред. В. Г. Буткевича. – К.: Либідь, 2002. – 608 с.
2. Міжнародне право /Матіас Гердеген ; пер. з німецької. – Київ : К. І. С., 2011. – 515 с.
3. Міжнародне право: навч. посібник / за ред. М.В. Буроменського. – К., 2006. – 336 с.
4. Міжнародне публічне право: Підручник. – 2-ге вид. / за ред. В.М. Репецького. – К., 2012. - 437 с.
5. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду ООН від 26.06.1945. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_010.
6. Декларація про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин і співробітництва між державами відповідно до Статуту Організації Об'єднаних Націй від 24.10.1970. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_569.

7. Заключний акт Ради з безпеки та співробітництва в Європі від 01.08.1975. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_055.
8. Конституція України від 28.06.1996 // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30. – ст. 141. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
9. Віденська конвенція про право міжнародних договорів від 23.05.1969 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_118.
10. Віденська конвенція про право договорів між державами та міжнародними організаціями або між міжнародними організаціями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_a04.
11. Про міжнародні договори України від 29.06.2004 // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 50, ст.540 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1906-15>.
12. Віденська конвенція про правонаступництво держав щодо договорів від 23.08.1978. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_185.
13. Договір про Антарктику від 01.12.1959 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_224.
14. Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» від 22.09.2011 // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 19-20. – ст.179. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3773-17/page>.
15. Закон України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» від 08.07.2011 // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 16. – ст.146. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3671-17>.
16. Конвенція про статус біженців від 28.07.1951 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_011.
17. Віденська конвенція про дипломатичні зносини від 18 квітня 1961 р. / Право зовнішніх зносин. Збірник документів. – К., 2003. – С. 82–93.
18. Віденська конвенція про консульські зносини від 24 квітня 1963 р. / Право зовнішніх зносин. Збірник документів. – К., 2003. – С. 481–502.
19. Конвенція про спеціальні місії від 8 грудня 1969 р. / Право зовнішніх зносин. Збірник документів. – К., 2003. – С. 463–475.

20. Указ Президента України «Про Консульський Статут України» (від 02.04.1994 р. №127/94) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/127/94>.

21. Репецький В.М. Дипломатичне і консульське право: Підручник. – 2-е вид., перероб. і доп. – К., 2006. – 372 с.